

DOI: 10.34015/2523-4552.2026.2.09

УДК 342.9:364.444(477)

Ільків О. В.,

*доктор юридичних наук, професор, доцент
кафедри економіки, фінансів і маркетингу*

*Приватного вищого навчального закладу
«Інститут екології економіки і права»*

e-mail: olihor@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0659-1855>

Комнатний С. О.,

доктор юридичних наук, завідувач

*кафедри психології Приватного вищого
навчального закладу «Інститут екології
економіки і права»*

e-mail: komnatniy@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2124-2047>

Бровченко Ю. В.,

кандидат юридичних наук, юрист,

юридична фірма «Зевс»

e-mail: brovchenko_y_v_@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-2122-6956>

СУЧАСНИЙ СТАН АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

У статті досліджено сучасний стан адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності в Україні. Метою статті є визначення особливостей такого регулювання та обґрунтування основних напрямів його вдосконалення в умовах воєнного стану. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціально-юридичні методи пізнання. За допомогою формально-юридичного методу проаналізовано положення чинного законодавства України про волонтерську, благодійну та гуманітарну діяльність. Системно-структурний метод використано для з'ясування місця волонтерської діяльності в системі адміністративно-правового регулювання, а методи аналізу й узагальнення – для визначення основних проблем і напрямів удосконалення відповідного регулювання.

Обґрунтовано, що волонтерська діяльність, зберігаючи свою добровільну, соціально спрямовану і неприбуткову природу, набула публічно-

правового значення, оскільки стала важливим засобом підтримки обороноздатності держави, гуманітарного реагування, допомоги військовослужбовцям, внутрішньо переміщеним особам, медичним закладам та іншим категоріям осіб, які потребують невідкладної допомоги. З'ясовано, що нормативно-правову основу волонтерської діяльності становлять положення законодавства про волонтерську діяльність, благодійну діяльність, гуманітарну допомогу, оподаткування, громадські об'єднання, соціальний захист, а також правовий режим воєнного стану. Водночас встановлено, що така нормативна основа залишається розосередженою між різними правовими актами, що ускладнює її практичне застосування.

Розкрито основні засоби адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності, серед яких: нормативне визначення її змісту, принципів і напрямів; закріплення правового статусу волонтерів та організацій, що залучають волонтерів; реєстраційні й облікові процедури; інформаційна взаємодія; податково-правові стимули; контроль за цільовим використанням допомоги; гарантії правового і соціального захисту волонтерів. Доведено, що ключовою проблемою чинного регулювання є пошук балансу між публічним інтересом у забезпеченні законності, прозорості та підзвітності і необхідністю збереження свободи, оперативності та гнучкості громадянської ініціативи. Запропоновано напрями вдосконалення адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності, зокрема узгодження законодавства, цифровізацію процедур, розвиток електронних сервісів, удосконалення податково-правових стимулів і запровадження контролю, заснованого на принципі пропорційності.

Ключові слова: волонтерська діяльність, адміністративно-правове регулювання, волонтер, благодійна діяльність, гуманітарна допомога, воєнний стан, публічне адміністрування, податкові стимули, громадянська ініціатива.

Постановка проблеми. Повномасштабна війна істотно змінила суспільне й публічно-правове значення волонтерської діяльності в Україні. Якщо після 2014 року волонтерство вже стало важливим проявом громадянської самоорганізації, підтримки обороноздатності держави та допомоги постраждалим від збройного конфлікту, то після повномасштабного вторгнення РФ воно набуло ще більшого практичного значення. У сучасних умовах волонтерська діяльність є одним із важливих засобів підтримки обороноздатності держави, гуманітарного реагування на наслідки війни, допомоги внутрішньо переміщеним особам,

постраждалим від війни, військовослужбовцям, медичним закладам та іншим категоріям осіб, які потребують невідкладної допомоги. Відповідно, волонтерська діяльність, не втрачаючи природи громадянської ініціативи, набула публічно-правового значення.

Чинне законодавство України визначає волонтерську діяльність як добровільну, соціально спрямовану, неприбуткову діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги, а також прямо встановлює, що волонтерська діяльність є формою благодійної діяльності [1]. Водночас Закон України «Про благодійну діяльність

та благодійні організації» від 05.07.2012 № 5073-VI розкриває благодійну діяльність як добровільну особисту та/або майнову допомогу для досягнення визначених законом цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати йому будь-якої винагороди або компенсації від імені чи за дорученням бенефіціара [2]. Таке нормативне поєднання волонтерської та благодійної діяльності є логічним, однак у практичній площині воно актуалізує низку адміністративно-правових питань, пов'язаних із реєстрацією волонтерів, обліком і підтвердженням витрат, оподаткуванням благодійних пожертв, взаємодією волонтерів з органами публічної влади, доступом до інформації про актуальні потреби, а також забезпеченням прозорості та підзвітності без надмірного втручання держави у сферу громадянської ініціативи.

Практична актуальність цієї проблематики підтверджується сучасними емпіричними даними. За інформацією сервісу Опендатабот, станом на початок грудня 2025 року в Реєстрі волонтерів ДПС було зареєстровано 11 792 волонтери; водночас українці в середньому щомісяця збирали 2,95 млрд грн на «банки» monobank, а загальна сума таких зборів за 11 місяців 2025 року становила 32,47 млрд грн [3]. Дослідження, проведене у 2025 році лабораторією соціальних проєктів Zagoriy Foundation, засвідчує, що, попри втому від тривалої війни та обмеженість ресурсів, значна частина українців зберігає готовність до благодійної та волонтерської підтримки: 58 % опитаних планують продовжувати допомагати регуляр-

но або час від часу [4]. Ці дані свідчать, що волонтерська та благодійна активність має сталий суспільний характер і потребує належного адміністративно-правового супроводу.

Водночас сучасний стан адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності не можна оцінювати однозначно. З одного боку, в Україні сформовано базову нормативну основу для здійснення волонтерської діяльності, визначено її принципи, напрями, правовий статус волонтерів та організацій, що залучають волонтерів. З іншого боку, воєнний стан актуалізував проблему недостатньої узгодженості окремих правових, організаційних, податкових, інформаційних і контрольних механізмів у цій сфері. У науковій літературі слушно звертається увага на те, що податково-правові стимули благодійних пожертв в умовах воєнного стану зазнали істотного оновлення, однак подальша модель їх розвитку має враховувати не лише фіскальні інтереси держави, а й потребу в підтримці благодійної та волонтерської активності [5]. Крім того, дослідники підкреслюють, що в умовах повномасштабної війни волонтерська діяльність набула значення важливого чинника підтримки національної безпеки, суспільної стійкості та гуманітарного реагування, що актуалізує питання вдосконалення механізму її адміністративно-правового регулювання [6].

Отже, наукова проблема полягає в необхідності комплексного з'ясування сучасного стану адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності в Україні, визначення його позитивних

і проблемних аспектів, а також обґрунтування напрямів удосконалення відповідного регулювання. Особливого значення набуває пошук балансу між, з одного боку, необхідністю забезпечення державою законності, прозорості, підзвітності та запобігання зловживанням, а з іншого – потребою зберегти добровільний, оперативний, гнучкий характер і громадянську природу волонтерської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика правового регулювання волонтерської діяльності в Україні останніми роками активно досліджується у зв'язку з посиленням ролі волонтерства в умовах воєнного стану. Зокрема, В. Гапон розглядає принципи адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності та пропонує розуміти таке регулювання як діяльність уповноважених суб'єктів, спрямовану на закріплення, упорядкування, реалізацію, захист і охорону суспільних відносин у сфері волонтерства [7]. Такий підхід є важливим для цієї статті, оскільки дає підстави розглядати волонтерську діяльність не лише як прояв громадянської активності, а й як об'єкт адміністративно-правового регулювання.

Окрему увагу сучасні дослідники приділяють волонтерству в умовах воєнного стану. Т. Корж-Ікаєва аналізує механізм адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності в Україні та обґрунтовує, що в умовах повномасштабної війни вона набула значення важливого чинника підтримки національної безпеки, суспільної стійкості та гуманітарного реагування [6]. Близькою за спрямуванням є праця

Т. Мінки та І. Романюка, у якій адміністративно-правове регулювання волонтерської діяльності розглянуто в умовах воєнного стану, що є особливо релевантним для з'ясування сучасного стану цієї сфери [8].

Важливими для розкриття теми є також дослідження, присвячені проблемам чинного правового регулювання волонтерської діяльності. Є. Кузьмічова-Кисленко, Д. Кисленко, І. Вербицький та А. Вербицька акцентують увагу на правовому регулюванні волонтерської діяльності на підтримку Збройних Сил України, зокрема на потребі зменшення бюрократичних перешкод, забезпечення прозорості та правомірності волонтерських ініціатив [9]. Є. Кротюк, аналізуючи адміністративно-правове регулювання волонтерської діяльності, звертає увагу на необхідність удосконалення української моделі з урахуванням міжнародного досвіду [10].

Податково-правовий аспект цієї проблематики розкрито у спільній праці В. Короля та інших учених, у якій досліджено оподаткування благодійної допомоги в умовах воєнного стану, законодавчі зміни у цій сфері та можливі моделі податкового стимулювання благодійності [5]. Це джерело є важливим для цієї статті, оскільки волонтерська діяльність у практичному вимірі тісно пов'язана з благодійними пожертвами, обліком коштів, підтвердженням витрат, а також застосуванням податкових пільг і гарантій.

Окреме значення має узагальнюючий аналітичний матеріал «Путівник по законодавству про волонтерську діяльність», підготовлений у 2025 році. У ньому систематично

зовано положення законодавства України щодо волонтерів, новачі правового регулювання, основні напрями волонтерської діяльності та проблемні питання, які потребують подальшого правового врегулювання [11]. Значення цього джерела полягає в тому, що воно дозволяє охарактеризувати актуальний стан законодавства про волонтерську діяльність і виокремити напрями його подальшого розвитку.

Отже, наявні наукові праці й аналітичні матеріали переважно розкривають окремі аспекти волонтерської діяльності: її принципи, правовий статус волонтерів, особливості функціонування в умовах воєнного стану, податково-правовий супровід благодійної допомоги та проблеми правового регулювання. Водночас сучасний стан адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності в Україні потребує подальшого комплексного дослідження з урахуванням поєднання нормативного, організаційного, податкового, інформаційного та контрольного компонентів. Саме це зумовлює актуальність обраної теми.

Постановка завдання. Метою статті є визначення сучасного стану адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності в Україні та обґрунтування основних напрямів його вдосконалення в умовах воєнного стану.

Для досягнення зазначеної мети необхідно вирішити такі завдання: 1) охарактеризувати чинну нормативно-правову основу волонтерської діяльності в Україні; 2) з'ясувати основні адміністративно-правові засоби регулювання волонтерської діяльності; 3) визначити ключові проблеми чинного

адміністративно-правового регулювання та запропонувати напрями його вдосконалення.

Виклад основного матеріалу.

Сучасний стан адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності в Україні доцільно розглядати через три взаємопов'язані аспекти: нормативно-правову основу, адміністративно-правові засоби регулювання та проблемні питання чинного регулювання.

Передусім волонтерська діяльність має чітке законодавче визначення. Відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність» вона є добровільною, соціально спрямованою, неприбутковою діяльністю, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги [1]. Важливо, що закон прямо визначає волонтерську діяльність як форму благодійної діяльності [1]. Це означає, що її правове регулювання не обмежується лише спеціальним законом про волонтерську діяльність, а охоплює також положення законодавства про благодійну діяльність, гуманітарну допомогу, оподаткування, громадські об'єднання, соціальний захист, правовий режим воєнного стану та діяльність органів публічної влади.

Базове значення має Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», який визначає благодійну діяльність як добровільну особисту та/або майнову допомогу для досягнення визначених законом цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати йому будь-якої винагороди або компенсації від імені чи за дорученням бенефіціара [2]. Саме через зв'язок із благодійною

діяльністю волонтерство набуває ширшого правового змісту: воно може проявлятися не лише у безоплатному виконанні робіт або наданні послуг, а й у збиранні, передачі, організації та супроводі допомоги особам, які її потребують. В умовах воєнного стану особливого значення набуває також Закон України «Про гуманітарну допомогу» від 22.10.1999 № 1192-XIV, який регулює отримання, надання, оформлення, розподіл і контроль за цільовим використанням гуманітарної допомоги [12].

Адміністративно-правовий характер регулювання волонтерської діяльності проявляється насамперед у тому, що держава не лише визнає свободу волонтерської ініціативи, а й визначає межі, порядок і гарантії її реалізації. Закон України «Про волонтерську діяльність» закріплює участь Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування у реалізації державної політики у сфері волонтерської діяльності [1]. Отже, волонтерство є не лише сферою громадянської ініціативи, а й об'єктом адміністративно-правового регулювання та публічного адміністрування.

До основних засобів адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності можна віднести: нормативне визначення її змісту та принципів; встановлення правового статусу волонтерів, організацій та установ, що залучають волонтерів; інформаційне забезпечення волонтерської діяльності; реєстраційні та облікові процедури; податково-правові стимули; контроль за цільовим використан-

ням допомоги; а також гарантії правового і соціального захисту волонтерів. Важливим є те, що закон не запроваджує загальної обов'язкової реєстрації кожного волонтера як умови здійснення волонтерської діяльності. Водночас у податковій сфері діє спеціальний Реєстр волонтерів, включення до якого має значення для застосування податкових пільг і гарантій щодо благодійної допомоги [13].

Особливе практичне значення має податково-правовий компонент адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності. За роз'ясненням Державної податкової служби України, суми благодійної допомоги, отримані фізичною особою – благодійником, внесеною до Реєстру волонтерів, для подальшого надання допомоги визначеним категоріям осіб, за умов, передбачених Податковим кодексом України, не включаються до її оподаткованого доходу [13]. Крім того, у 2025 році було прийнято Закон України від 25.02.2025 № 4254-IX, спрямований на стимулювання благодійництва у період воєнного стану, зокрема через уточнення правил оподаткування благодійних пожертв і допомоги [14]. Це свідчить про поступове посилення стимулювального компонента правового регулювання волонтерської та благодійної діяльності.

Значний суспільний масштаб волонтерської та благодійної активності зумовлює потребу не лише у правовому визнанні відповідних форм громадянської участі, а й у створенні зрозумілих адміністративно-правових умов їх здійснення. Йдеться, зокрема, про належне функціонування реєстраційних і

облікових процедур, спрощення підтвердження витрат, забезпечення правової визначеності у податкових питаннях, розвиток електронних сервісів, а також формування прозорих правил взаємодії між волонтерами, благодійними організаціями, органами публічної влади та отримувачами допомоги. Тому адміністративно-правове регулювання цієї сфери має бути не формальним, а практично орієнтованим і спрямованим на підтримку добросовісної волонтерської ініціативи.

Водночас сучасний стан адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності характеризується низкою проблемних аспектів. По-перше, законодавство у цій сфері залишається розосередженим між різними нормативно-правовими актами, що ускладнює його застосування волонтерами, благодійними організаціями та органами публічної влади. По-друге, не завжди узгодженими є підходи до документального підтвердження витрат, обліку благодійної допомоги та податкового супроводу волонтерських зборів. По-третє, електронні сервіси та реєстри, що використовуються у сфері волонтерської, благодійної та гуманітарної діяльності, ще не утворюють цілісної системи інформаційної взаємодії між волонтерами, благодійними організаціями, органами публічної влади та отримувачами допомоги. По-четверте, контроль за цільовим використанням допомоги має ґрунтуватися на принципах законності, прозорості та пропорційності, щоб не перетворюватися на надмірний адміністративний тиск.

У цьому контексті слушною є позиція вітчизняних науковців, які

зазначають, що податкова політика України у сфері благодійних пожертв у період воєнного стану зазнала істотних змін, однак подальша модель її розвитку має враховувати специфіку післявоєнного відновлення [5]. Для волонтерської діяльності це означає, що тимчасові воєнні рішення не повинні залишатися фрагментарними; вони мають трансформуватися у стабільну модель адміністративно-правового супроводу волонтерської та благодійної діяльності.

Окремої уваги заслуговують положення, що визначають правовий статус волонтера. Законодавство передбачає право волонтера на належні умови здійснення волонтерської діяльності, зокрема отримання достовірної, точної та повної інформації про порядок і умови її провадження, забезпечення спеціальними засобами захисту, спорядженням та обладнанням, відшкодування визначених законом витрат, письмове підтвердження здійснення волонтерської діяльності, а також визнання компетентностей, здобутих у результаті її здійснення [1]. Такі положення мають позитивне значення, оскільки посилюють гарантійний компонент правового статусу волонтера. Водночас на практиці ці гарантії потребують подальшого організаційного забезпечення, зокрема через зрозумілі процедури підтвердження волонтерського досвіду, обліку діяльності та захисту волонтерів під час здійснення волонтерської діяльності в умовах підвищеного ризику.

Отже, сучасний стан адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності в Україні можна охарактеризувати як такий, що має сформовану базову норма-

тивну основу, однак потребує подальшого узгодження та практичного вдосконалення. Основними напрямами такого вдосконалення мають бути: узгодження законодавства про волонтерську, благодійну та гуманітарну діяльність; спрощення й цифровізація процедур обліку та підтвердження витрат; розвиток електронних сервісів для волонтерів і благодійних організацій; удосконалення податкових стимулів; забезпечення прозорості волонтерських і благодійних зборів та цільового використання допомоги; а також запровадження контролю, заснованого на принципі пропорційності, який не створюватиме надмірних перешкод для добровільного й оперативного характеру волонтерської діяльності.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що волонтерська діяльність в Україні в умовах воєнного стану набула не лише соціального, а й публічно-правового значення. Вона стала важливим елементом підтримки обороноздатності держави, гуманітарного реагування, соціальної підтримки, забезпечення потреб внутрішньо переміщених осіб, військовослужбовців, медичних закладів та інших категорій осіб, які потребують невідкладної допомоги. Саме тому волонтерська діяльність уже не може розглядатися виключно як прояв громадянської ініціативи, а має аналізуватися як особлива сфера суспільних відносин, що потребує належного адміністративно-правового забезпечення.

Встановлено, що чинна нормативно-правова основа волонтерської діяльності в Україні загалом сформована. Її базу становлять положення законодавства про волонтерську

діяльність, благодійну діяльність, гуманітарну допомогу, оподаткування, громадські об'єднання, соціальний захист і правовий режим воєнного стану. Водночас така нормативна основа залишається розосередженою між різними правовими актами, що ускладнює її практичне застосування. Тому сучасний стан адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності можна охарактеризувати як такий, що має сформовану базову нормативну основу, але потребує більшої системності, узгодженості та практичної орієнтованості.

Визначено, що основними засобами адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності є нормативне визначення її змісту, принципів і напрямів; закріплення правового статусу волонтерів та організацій, що залучають волонтерів; реєстраційні та облікові процедури; інформаційна взаємодія; податково-правові стимули; контроль за цільовим використанням допомоги; а також гарантії правового та соціального захисту волонтерів. Водночас адміністративно-правове регулювання цієї сфери має бути не обмежувальним, а гарантійним і сервісно орієнтованим, тобто спрямованим на створення умов для законної, прозорої, оперативної та ефективної волонтерської діяльності.

Обґрунтовано, що ключовою проблемою сучасного регулювання є пошук балансу між публічним інтересом і свободою громадянської ініціативи. З одного боку, держава має забезпечувати законність, прозорість, підзвітність, правову визначеність у податкових питаннях і запобігання зловживанням. З іншого боку, надмірна формалізація, ускладнення звітності, дублювання

облікових процедур або залежність добросовісної волонтерської допомоги від надмірно широкого адміністративного розсуду можуть знижувати ефективність волонтерства та нівелювати його громадянську природу.

Зроблено висновок, що подальше вдосконалення адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності в Україні має здійснюватися за такими основними напрямками: узгодження законодавства про волонтерську, благодійну та гуманітарну діяльність; спрощення процедур підтвердження витрат і цільового використання допомоги; розвиток електронних сервісів і відкритих інформаційних каналів взаємодії між волонтерами, благодійними організаціями та органами публічної влади; удосконалення податково-правових стимулів; посилення правових гарантій захисту волонтерів; запровадження контролю, заснованого на принципі про-

порційності, який не перешкоджатиме оперативності та добровільності волонтерської діяльності.

Отже, сучасна модель адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності в Україні має розвиватися як збалансована система правових, організаційних, інформаційних і податково-стимулювальних засобів. Її призначення полягає не в надмірному адмініструванні волонтерської ініціативи, а у створенні правових умов для її правомірного, прозорого й ефективного здійснення в інтересах суспільства, держави та осіб, які потребують допомоги.

Перспективи подальших наукових досліджень убачаються в поглибленому аналізі адміністративно-правових процедур взаємодії волонтерів, благодійних організацій та органів публічної влади, а також у визначенні критеріїв ефективності цифрових і контрольних засобів у цій сфері.

Список використаних джерел

1. Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04.2011 № 3236-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text> (дата звернення: 29.04.2026).
2. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>
3. 2,9 млрд грн донатів збирають на банки щомісяця. Опендатабот. 2025. 5 груд. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/donats-2025> (дата звернення: 29.04.2026).
4. Результати дослідження сфери благодійності 2025. Zagoriy Foundation. 2025. 1 груд. URL: <https://zagoriy.foundation/researches/rezultaty-doslidzhennya-sfery-blagodijnosti-2025/> (дата звернення: 29.04.2026).
5. Korol V., Nebyltsova O., Burylo Y., Teremetskyi V., Pryianchuk I. Taxation of Charitable Giving in Terms of Martial Law in Ukraine: Legislative Novelties and Future Models. *Cuestiones Políticas*. 2023. Vol. 41, No. 78. P. 77–93. DOI: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4178.05>.
6. Корж-Ікаєва Т. Механізм адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності в Україні. Філософські та методологічні проблеми права. 2024. № 2. С. 48–60. DOI: <https://doi.org/10.33270/02242802.48>
7. Гапон В. О. Принципи адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності в Україні. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 4. С. 250–256. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.04.41>.

8. Мінка Т., Романюк І. Адміністративно-правове регулювання волонтерської діяльності в умовах воєнного стану. Наука і техніка сьогодні. 2026. № 3(57). С. 277–290. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-3\(57\)-277-290](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-3(57)-277-290).

9. Кузьмічова-Кисленко Є. В., Кисленко Д., Вербицький І., Вербицька А. Актуальні проблеми правового регулювання волонтерської діяльності. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління. 2025. № 2(34). С. 21–32. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2025-2\(34\)-21-32](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2025-2(34)-21-32).

10. Кротюк Є. В. Адміністративно-правове регулювання волонтерської діяльності в Україні. Журнал східноєвропейського права. 2026. URL: <https://easternlaw.com.ua/uk/osoblive-administrativne-pravo/krotyuk-ye-v-administrativno-pravove-regulyuvannya-volontersko%D1%97-diyalnosti-v-ukra%D1%97ni> (дата звернення: 29.04.2026).

11. Путівник по законодавству про волонтерську діяльність. Дослідницька служба Верховної Ради України. 2025. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/33918.pdf> (дата звернення: 29.04.2026).

12. Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 № 1192-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text> (дата звернення: 29.04.2026).

13. Податки для волонтерів: що треба знати про благодійну допомогу. Державна податкова служба України. 2025. 12 черв. URL: <https://tr.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/905721.html> (дата звернення: 29.04.2026).

14. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання благодійництва у період воєнного стану : Закон України від 25.02.2025 № 4254-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4254-20#Text> (дата звернення: 29.04.2026).

References

1. Zakon Ukrainy Pro volontersku diialnist [Law of Ukraine On Volunteering] dated April 19, 2011 No. 3236-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>

2. Zakon Ukrainy Pro blahodiinu diialnist ta blahodiini orhanizatsii [Law of Ukraine On Charitable Activities and Charitable Organizations] dated July 5, 2012 No. 5073-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>

3. Opendatabot. (2025, December 5). 2,9 mlrd hrn donativ zbyraiut na banky shchomisiatsia [UAH 2.9 billion in donations are collected in jars every month]. <https://opendatabot.ua/analytics/donats-2025>

4. Zagoriy Foundation. (2025, December 1). Rezultaty doslidzhennia sfery blahodijnosti 2025 [Results of the 2025 study of the charitable sector]. <https://zagoriy.foundation/researches/rezultaty-doslidzhennya-sfery-blahodijnosti-2025/>

5. Korol, V., Nebyltsova, O., Burylo, Y., Teremetskyi, V., & Pryanchuk, I. (2023). Taxation of charitable giving in terms of martial law in Ukraine: Legislative novelties and future models. *Cuestiones Políticas*, 41(78), 77–93. <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4178.05>

6. Korzh-Ikaieva, T. (2024). Mekhanizm administrativno-pravovoho rehuliuвання volonterskoi diialnosti v Ukraini [Mechanism of administrative and legal regulation of volunteering in Ukraine]. *Filosofski ta metodolohichni problemy prava* [Philosophical and Methodological Problems of Law], (2), 48–60. <https://elar.navs.edu.ua/handle/123456789/35558>

7. Hapon, V. O. (2023). Pryntsypy administrativno-pravovoho rehuliuвання volonterskoi diialnosti v Ukraini [Principles of administrative and legal regulation of volunteering in Ukraine]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo* [Analytical and Comparative Jurisprudence], (4), 250–256. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.04.41>

8. Minka, T., & Romaniuk, I. (2026). Administrativno-pravove rehuliuвання volonterskoi diialnosti v umovakh voiennoho stanu [Administrative and legal regulation of

volunteering under martial law]. *Nauka i tekhnika sohodni* [Science and Technology Today], 3(57), 277–290. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-3\(57\)-277-290](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2026-3(57)-277-290)

9. Kuzmichova-Kyslenko, Ye. V., Kyslenko, D., Verbytskyi, I., & Verbytska, A. (2025). Aktualni problemy pravovoho rehuliuвання volonterskoi diialnosti [Current problems of legal regulation of volunteering]. *Ekspert: paradyhmy yurydychnykh nauk i derzhavnoho upravlinnia* [Expert: Paradigms of Legal Sciences and Public Administration], 2(34), 21–32. [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2025-2\(34\)-21-32](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2025-2(34)-21-32)

10. Krotiuk, Ye. V. (2026). Administratyvno-pravove rehuliuвання volonterskoi diialnosti v Ukraini [Administrative and legal regulation of volunteering in Ukraine]. *Zhurnal skhidnoievropeiskoho prava* [Journal of Eastern European Law]. <https://easternlaw.com.ua/uk/osoblyve-administrativne-pravo/krotyuk-ye-v-administrativno-pravove-regulyuvannya-volontersko%D1%97-diyalnosti-v-ukra%D1%97ni>

11. Research Service of the Verkhovna Rada of Ukraine. (2025). Putivnyk po zakonodavstvu pro volontersku diialnist [Guide to legislation on volunteering]. <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/33918.pdf>

12. Zakon Ukrainy Pro humanitarnu dopomohu [Law of Ukraine On Humanitarian Aid] dated October 22, 1999 No. 1192-XIV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text>

13. State Tax Service of Ukraine. (2025, June 12). Podatky dlia volonteriv: shcho treba znaty pro blahodiinu dopomohu [Taxes for volunteers: what you need to know about charitable aid]. <https://tr.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/905721.html>

14. Zakon Ukrainy Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo stymuliuvannya blahodiinytstva u period voiennoho stanu [Law of Ukraine On Amendments to the Tax Code of Ukraine Regarding the Stimulation of Charity During Martial Law] dated February 25, 2025 No. 4254-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4254-20#Text>

Ilkiv O. V., Doctor in Law, Professor, Department of Economics, Finance and Marketing, Private Higher Educational Institution “Institute of Ecology, Economics and Law”

e-mail: olihor@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0659-1855>

Komnatnyi S. O., Doctor in Law, Head of the Department of Psychology of the Private Higher Educational Institution “Institute of Ecology, Economics and Law”, Kyiv, Ukraine

e-mail: komnatniy@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2124-2047>

Brovchenko Yu. V., Candidate of Law, lawyer, Law Firm “Zeus”, Kharkiv, Ukraine

e-mail: brovchenko_y_v_@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-2122-6956>

Current State of Administrative and Legal Regulation of Volunteering in Ukraine

The article examines the current state of administrative and legal regulation of volunteering in Ukraine. The purpose of the article is to determine the specific features of such regulation and to substantiate the main directions for its improve-

ment under martial law. The methodological basis of the study consists of general scientific and special legal methods of cognition. The formal legal method was used to analyze the provisions of current Ukrainian legislation on volunteering, charitable activities and humanitarian aid. The systemic and structural method was applied to clarify the place of volunteering within the system of administrative and legal regulation, while the methods of analysis and generalization were used to identify the main problems and directions for improving the relevant regulation.

It is substantiated that volunteering, while preserving its voluntary, socially oriented and non-profit nature, has acquired public-law significance, since it has become an important means of supporting the state's defence capability, humanitarian response, assistance to military personnel, internally displaced persons, healthcare institutions and other categories of persons in need of urgent assistance. It is established that the legal framework for volunteering consists of provisions of legislation on volunteering, charitable activities, humanitarian aid, taxation, public associations, social protection, as well as the legal regime of martial law. At the same time, it is found that this regulatory framework remains dispersed among various legal acts, which complicates its practical application.

The article reveals the main means of administrative and legal regulation of volunteering, including: the legal definition of its content, principles and areas; the establishment of the legal status of volunteers and organizations involving volunteers; registration and accounting procedures; information interaction; tax and legal incentives; control over the targeted use of assistance; and guarantees of legal and social protection for volunteers. It is proved that the key problem of current regulation is the search for a balance between the public interest in ensuring legality, transparency and accountability, and the need to preserve the freedom, efficiency and flexibility of civic initiative. The article proposes directions for improving the administrative and legal regulation of volunteering, in particular the harmonization of legislation, digitalization of procedures, development of electronic services, improvement of tax and legal incentives, and introduction of control based on the principle of proportionality.

Keywords: *volunteering, administrative and legal regulation, volunteer, charitable activity, humanitarian aid, martial law, public administration, tax incentives, civic initiative.*

Цитування за ДСТУ 8302:2015: Ільків О. В., Комнатний С. О., Бровченко Ю. В. Сучасний стан адміністративно-правового регулювання волонтерської діяльності в Україні. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2026. № 2(36). С. 94-106. DOI: <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2026.2.09>

Citation APA: Ilkiv, O. V., Komnatnyi, S. O., & Brovchenko, Yu. V. (2026). Suchasnyi stan administratyvno-pravovoho rehuliuвання volonteriskoi diialnosti v Ukraini [Current state of administrative and legal regulation of volunteer activity in Ukraine]. *Visnyk Penitentsiarnoi Asotsiatsii Ukrainy*, 2(36), 94-106. <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2026.2.09>

Внесок авторів. Автори спільно здійснили концептуалізацію дослідження, аналіз джерел, підготовку тексту статті та формулювання висновків. Усі автори ознайомилися з остаточною версією рукопису, схвалили її та погодилися з поданням статті до публікації.

Академічна доброчесність. Автори підтверджують оригінальність, точність і достовірність тексту статті та наведених у ній результатів, а також дотримання основних принципів і правил академічної доброчесності.

Використання інструментів штучного інтелекту. Автори засвідчують, що під час підготовки цієї статті інструменти штучного інтелекту не використовувалися.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність реального чи потенційного конфлікту інтересів.

Фінансування. Дослідження виконано в межах наукової діяльності авторів у відповідних установах і не мало окремого зовнішнього фінансування.

Author Contributions. The authors jointly conceptualized the study, analyzed the sources, prepared the text of the article, and formulated the conclusions. All authors reviewed the final version of the manuscript, approved it, and agreed to submit the article for publication.

Academic Integrity Statement. The authors confirm the originality, accuracy, and reliability of the text of the article and the results presented therein, as well as compliance with the basic principles and rules of academic integrity.

Use of Artificial Intelligence Tools. The authors certify that no artificial intelligence tools were used in the preparation of this article.

Conflict of Interest. The authors declare that there is no actual or potential conflict of interest.

Funding. The study was carried out within the framework of the authors' academic activity at their respective institutions and received no specific external funding.

Надійшла: 03.05.2026

Прийнята до друку: 20.05.2026

Опублікована: 31.05.2026

Received: 03 May 2026

Accepted for publication: 20 May 2026

Published: 31 May 2026